

Sygnatura akt XVIII C 4734/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

(...), dnia 27 marca 2017 r.

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Monika Skibińska

Protokolant: A. Paciorkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2017 r. w Łodzi

na rozprawie sprawy z powództwa Business (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K.

przeciwko M. S. (1)

- o zapłatę 3 237,62 zł

- 1. uchyła nakaz zapłaty z dnia 11 grudnia 2015 r. wydany przez Sąd Rejonowy w Augustowie w sprawie V Nc 853/15;**
- 2. oddala powództwo;**
- 3. zasądza od Business (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. na rzecz M. S. (1) kwotę 600-, zł / sześćset złotych / tytułem zwrotu kosztów procesu.**

XVIII C 4734/16

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 9 grudnia 2015 roku powód - Business (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. - wniósł o zasądzenie od M. S. (1) kwoty 3.237,62 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20 listopada 2015 roku do dnia zapłaty z tytułu zapłaty z weksla wystawionego przez pozwaną.

Nakazem zapłaty, wydanym w dniu 11 grudnia 2015 roku, w postępowaniu nakazowym, Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

W zarzutach i dalszych pismach procesowych pozwaną wniosła o uchylenie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa w całości, podnosząc m.in. zarzut przedawnienia zobowiązania, które zabezpieczał weksel.

W piśmie z dnia 7 marca 2017 roku pełnomocnik pozwanego wskazał, że weksel został nieprawidłowo wypełniony, gdyż roszczenie nim dochodzone jest przedawnione.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód jest w posiadaniu weksla własnego wystawionego i własnoręcznego podpisanego przez pozwaną. Weksel został wystawiony na zabezpieczenie roszczenia wynikającego z umowy pożyczki gotówkowej zawartej w dniu 24 marca 2006 roku pomiędzy pozwaną z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ł.. Umowa była zawarta do dnia 31 marca 2011 roku. Zgodnie z umową w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki wraz z należnym od niej kosztem, pożyczkodawca ma prawo wypełnić weksel, w tym opatrzyć go datą płatności, miejscem płatności oraz stosowaną klauzulą odsetkową i przystąpić do jego realizacji oprocentowaniem, kosztem udzielenia pożyczki, kosztem obsługi oraz innymi należnościami

wynikającymi z zawartej umowy. Weksel był płatny w dniu i miejscu oznaczonym przez pożyczkodawcę według jego uznania.

Dowód: weksel wystawiony przez pozwaną w dniu 24 marca 2006 roku na kwotę 3.237,62 zł k. 37, umowa k.76

W dniu 6 lutego 2012 w S. pomiędzy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Ł. a M. S. (2) została zawarta umowa cesji przysługujących cedentowi wierzytelności z tytułu umów pożyczek na cesjonariusza, w tym wobec pozwanej z tytułu umowy pożyczki dochodzonej pozwem.

Dowód: umowa cesji k.77, załącznik do umowy cesji (...)

Weksel wystawiony w dniu 24 marca 2006 roku, został wypełniony na kwotę 3.237,62 zł jako weksel in blanco z datą płatności w dniu 19 września 2015 r. Powód wezwał pozwaną do wykupu weksla, ale ta żądania nie spełniła.

Dowód: uwierzytelniona kopia wezwania do wykupu weksla z dnia 9.11.2015 roku wraz z potwierdzeniem nadania wezwania listem poleconym k.6-7

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Roszczenie podlega oddaleniu w całości.

Podstawą dochodzonego roszczenia przeciwko pozwanemu był art. 30 i 32 prawa wekslowego.

Na wstępie, należy rozważyć, czy doszło do przedawnienia stosunku głównego, jak wskazuje pozwana. Przedmiotem zobowiązania głównego była umowa pożyczki, płatna ze swej istoty w ratach. Należało, że roszczenie wynikające z umowy stało się wymagalne najpóźniej w 31 marca 2011 roku, ponieważ wówczas został skierowany wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi głównemu.

Zgodnie z treścią art. 118 k.c. roszczenia związane z działalnością gospodarczą przedawniają się z upływem trzech lat od daty ich wymagalności.

Argumentacja ta tylko w części została podzielona w niniejszej sprawie przez Sąd. Dla pełnego ukazania problematyki związanej z zależnościami pomiędzy upływem terminu przedawnienia roszczenia głównego, a bytem zobowiązania wekslowego, które powstało na wekslu in blanco, konieczne jest poczynienie kilku uwag porządkujących.

Po pierwsze, rolą weksla in blanco jest stworzenie zabezpieczenia dla stosunku głównego. Wśród rozmaitych funkcji, jakie weksel odgrywa w obrocie gospodarczym funkcją gwarancyjną weksla in blanco w niniejszej sprawie wysuwa się na plan pierwszy.

Po drugie, upływ terminu przedawnienia roszczeń cywilnoprawnych ma ten jedynie skutek, iż zobowiązanie traci przymiot egzekwowalności z użyciem przymusu państwowego, nie wygasa jednak, lecz trwa jako zobowiązanie naturalne. Może więc być skutecznie dochodzone przed Sądem jedynie w sytuacji gdy dysponent zarzutu przedawnienia nie podniesie go w sporze.

Wreszcie po trzecie, inaczej w obrocie wekslowym kształtują się zarzuty wystawcy z chwilą zbycia weksla przez indos a inaczej gdy indosu nie było. Skoro weksel in blanco został przez pozwanego dłużnika głównego wręczony powodowi jako weksel gwarancyjny, to tym samym inaczej, tzn. mniej rygorystycznie, trzeba ocenić założenie abstrakcyjności weksla.

Po tych uwagach wstępnych, konieczne jest rozważenie znaczenia przedawnienia stosunku głównego w stosunku do poręczycieli, dla uprawnienia posiadacza weksla in blanco do jego uzupełnienia. W orzecznictwie, jak i w doktrynie ukształtowały się w tym zakresie dwa poglądy. Pierwszy, do którego odwołuje się powód, mówiący, iż weksel można uzupełnić w każdym czasie oraz drugi związany ze stanowiskiem pozwanego, kładący nacisk na funkcję weksla,

sprowadzający się do możliwości wypełnienia weksla in blanco dopóki roszczenie ze stosunku głównego może być egzekwowane z użyciem przymusu państwowego.

Art. 70 prawa wekslowego stanowi, iż roszczenia wekslowe przeciw akceptantowi przedawniają się z upływem 3 lat od daty płatności weksla. Regulacja ta tworzy więc odrębny system przedawnienia, oznaczając inną niż reguły ogólne datę początkową dla biegu terminu przedawnienia. Sam jednak fakt odrębnego reżimu przedawnienia nie może pociągać za sobą skutków sprzecznych z istotą tej instytucji. Przedawnienie, chroni bowiem dłużnika przed sytuacją niepewności prawnej, która wiąże się z długim niewykonywaniem swojego prawa przez wierzyciela. Z taką biernością, w niniejszej sprawie do swojego uprawnienia podchodził pożyczkodawca, który nie dochodził wierzytelności w stosunku do pozwanej, doprowadzając do jej przedawnienia w odniesieniu do niej.

Pożyczkodawca miał niewątpliwie możliwość uzupełnienia weksla najpóźniej do marca 2011 roku. Jeśli taką lub wcześniejszą datę wpisał na wekslu, to póki wierzytelność mogła być egzekwowana, póty wykonywałby swoje prawo, dążąc do jej zaspokojenia a bieg swój rozpoczęły 3 letni termin przedawnienia zobowiązań wekslowych. A contrario wypełnienie po tej dacie, powoduje, iż zgodził się na ustawowy skutek, jakim jest przekształcenie się zobowiązania egzekwowalnego w zobowiązanie naturalne. Nie można tym samym w sposób uprawniony wywodzić, iż pomimo utraty konstrukcyjnie słabszych środków na dochodzenie roszczenia, jakimi są zasady ogólne, należałoby przyznać wierzycielowi prawo do wykreowania silniejszego zobowiązania z weksla. Przyjęcie przeciwnego stanowiska prowadziłoby ad absurdum. Wierzyciele dysponujący zabezpieczeniem z weksla in blanco, nie byłiby zainteresowani terminowym jej dochodzeniem, gdyż w każdym czasie mogliby niezależnie od wszelkich terminów wypełnić weksel na aktualną wysokość zadłużenia i dopiero wtedy przedstawić do wykupu.

Z podobnym stanowiskiem można spotkać się w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W wyroku z dnia 30 listopada 2005 roku, sygn. akt III CK 274/05 (Monitor Prawniczy 2005/24/1225), SN wyraził pogląd, iż w przypadku zabezpieczenia wierzytelności wekslem in blanco, wypełnienie go przez wierzyciela po ustalonym przez strony terminie, o ile zobowiązanie nie uległo przedawnieniu, nie może być uznane za działanie niekorzystne dla dłużnika. Sformułowanie zaś „o ile zobowiązanie nie uległo przedawnieniu”, świadczy o przekonaniu judykatury, iż wypełnienie weksla po upływie terminu przedawnienia powoduje skutek negatywny, bowiem wydłuża okres dochodzenia wierzytelności ponad jej charakter.

W podobnym duchu SN wypowiedział się w wyroku z dnia 19 listopada 2004 roku, V CK 228/04, OSP nr 11/2005, poz. 130. Zgodnie z tezą tego rozstrzygnięcia osoba, która złożyła podpis na wekslu in blanco, może - na podstawie art. 10 prawa wekslowego - powoływać się na niezgodność uzupełnienia blankietu z otrzymanym upoważnieniem, polegającą na dokonaniu uzupełnienia już po przedawnieniu się zabezpieczonego roszczenia lub na wstawieniu, jako terminu płatności weksla, daty późniejszej od uzgodnionej.

Analogiczna sytuacja zaszła w niniejszym stanie faktycznym. Weksel mógł zostać wypełniony najwcześniej w dniu nabycia wierzytelności powoda w drodze umowy cesji tj. 19 listopada 2015 roku.

W świetle zaś orzecznictwa Sądu Najwyższego, należy odrzucić pogląd reprezentowany przez stronę powodową, iż weksel niezupełny można wypełnić w każdym czasie.

Zgodnie z art. 10 prawa wekslowego, jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa.

O ścisłym związku terminu przedawnienia z upoważnieniem do uzupełnienia weksla w świetle art. 10 pr. weksl. przesądzą kolejno wyrok SN z dnia 15 lutego 2006, sygn. akt IV CSK 15/05 opublikowane w programie LEX nr 179731 mówiące, iż treścią uprawnienia do uzupełnienia weksla in blanco jest objęte jedynie uzupełnienie weksla przed upływem terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu.

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy w sposób jasny podkreślił, iż „w przypadkach użycia przez strony zwrotu mówiącego o tym, że wręczony weksel in blanco może być uzupełniony w każdym czasie, będzie chodziło na ogół o dowolną chwilę, ale tylko przed upływem terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu”.

Orzeczeniu temu wtóruje wyrok z dnia 14 lipca 2007 roku (II CSK 75/06, Prawo Spółek 2007/7-8/91), który przesądził, iż zarzut wypełnienia weksla in blanco po upływie terminu przedawnienia zabezpieczonego nim roszczenia ze stosunku podstawowego jest zarzutem wypełnienia weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem (art. 10 prawa wekslowego).

Pogląd ten znajduje potwierdzenie także w wyroku z 16 grudnia 2015 roku (...) 131/15.

W związku z powyższym pozwana słusznie podniosła, iż doszło do wypełnienia weksla po upływie terminu przedawnienia zobowiązania.

Powództwo należało zatem oddalić z uwagi na przedawnienie roszczenia, w tym również w zakresie odsetek. W orzecznictwie utrwalone jest stanowisko, że roszczenie o odsetki za opóźnienie przedawnia się najpóźniej z chwilą przedawnienia się roszczenia głównego (orzeczenie SN z dnia 26.01.2005 r., III CZP 42/04, OSNC 2005/9/149; orz. SA w K. z dnia 17.02.2003 r., I ACa 846/02, LEX nr 83739).

Podniesienie zarzutu przedawnienia nie było w realiach niniejszej sprawy sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Instytucja przedawnienia służy również ochronie dłużnika, by „nie pozostawał on w długotrwałej niepewności” (wyrok SA w Łodzi z dnia 23 kwietnia 2014 r., LEX nr 1458942).

Zgodnie z art. 496 k.p.c. Sąd uchylił nakaz zapłaty i oddalił powództwo.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. Na koszty należne pozwany złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 600zł i opłata od zarzutów w kwocie 75zł (3/4 ze 100zł). Z uwagi na uiszczenie kwoty 92zł, na podstawie art. 80 ustawy o kosztach sądowych należało pozwanym zwrócić różnicę wynoszącą 17zł.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.